

over, naar vi søge at lette Landarbejderen for Skatterne paa hans allernødvendigste Forbrugsartikler? I den Henseende har jeg tidligere gjort Rede for, jeg tror med Rette, at der ingen anden Samfundsklasse er, der i og for sig bliver haardere bebyrdet ved denne Foranstaltning. Der er flere andre Samfundsklasser, om hvilke man med Rimelighed kan antage, at de ikke komme til at nyde nogen særlig stor Fordel derved, det bliver kun lidt. Men det væsentligste kan siges at være, paa hvem det Tryk herefter vil komme til at hvile, som vi søge at tage fra Landarbejdernes Skuldre. Jeg har gjort Rede for, og jeg tror, det er rigtigt, at det væsentligst kommer til at hvile paa det Forbrug, der foregaar paa offentlige Steder. Det er en Skat paa Knejselivet, og jeg har sagt, jeg ikke i allerførreste Grad tager i Betænkning at være med til at lægge Skat paa Forbruget paa offentlige Steder. Men ved Siden af dette er der en anden Erhvervsgræn her i Landet, som jeg ligeledes har erkendt vilde komme til at høste en Fordel af denne Lov, og det er Landbruget i Almindelighed, de mindre Landbrugere; det har jeg ogsaa vedkendt mig. Er det urigtigt, naar man staar overfor en Toldreform, er det ubilligt? Jeg vil spørge det ærede Medlem, om ikke ogsaa han erkender, at Toldbyrden hviler fortrinnsvis haardest paa Landbruget, fordi dette efter hele sin Natur ikke er i Stand til at modtage en Toldbestyttelse? Det maa leve uden Toldbestyttelse, men maa derimod bære Toldbestyttelsen for samtlige andre Erhvervsgræne. Saa spørger jeg ærede Medlemmer i denne Forsamling, er det saa ubilligt, om vi saa til Indledning i en Toldreform sige: Vi søge at lægge denne Byrde fortrinnsvis eller forlods paa den eneste Maade, man kan komme Landbruget til Hjælp paa, det er ved at lette Skatterne paa Livsfornödenhederne. Der er ingen anden Vej, det er en ren Ubehøvelighed, hvad ærede Medlemmer tro, de kunne vinde for Landbruget ved at lette Skatten paa enkelte Raastoffer, enkelte Fornödenheder, der bruges i Landbruget. Der kan gøres lidt, men det er rent forvindende; det, som spiller nogen Rolle, er at lette Byrden paa de egentlige Livsfornödenheder, og det, siger jeg, er kun et fuldstændig billigt og retfærdigt Krav fra Landbrugets Side, at det sker. Jeg har ingen Tilbøjelighed for Standspolitik, og jeg undrede mig noget over at se den Bebrejdelse rettet mod mig fra det ærede Medlem for Vejle Amts 3dje Valgfreds der, som ærede Medlemmer ville erindre, var en virksom Deltager i Smørtrigen. Der kunde jeg se Standspolitik, og

jeg regner mig det til Ære, at jeg har bidraget til at hindre, hvad man den Gang tilsigtede. Man kan sige, at der er en vis Ensidighed i det Forslag, der her foreligger, at man fortrinnsvis vil søge at komme Landarbejderne og Landbrugerne til Hjælp; men jeg tror, at det er retfærdiggjort, og at det er begrundet. Jeg vil sige til, at det er saa langt fra Forslagsstillernes Dunst derigennem at ville tilside sætte andre Interesser; naar det maatte lykkes os at faa en samlet Toldrevision gennemført, vil det vist nok ogsaa kunne finde sit Udtryk der, at man ikke vil uden Høje komme til at gøre andre Samfundsklasser Fortræd. Det ærede Medlem gjorde gældende, og det er kommet frem fra flere Sider, at man ikke har Ret til at benytte et Skatteobjekt som Øskatten, naar man ikke vil bruge den til et Øjemed som det af Mindretallet foreslaaede. Jeg beder ærede Medlemmer dog at tænke lidt til Bunds i dette Spørgsmaal. Hvad er det, vi her gøre, naar det lykkes at føre denne Foranstaltning igennem? Det er en Skatteomlægning paa en Maade, hvorved vi tro, at Samfundets Væreevne i det hele taget styrkes, og hvorved fortrinnsvis de mindre Klassers Byrder blive lettede. Skulde dette nu være noget urigtigt, eller skulde det være en Foranstaltning, der kunde hindre dette Samfund fremtidig, at bære Byrder i det Øjemed, som de Herrer tilsigte, og som jeg vistnok suldt saa meget interesserer mig for? Jeg ser ikke rettere, end at er det rigtigt — det kunne de Herrer modsigte, men det er den Betragtning, vi gaa ud fra — at det at flytte Skattebyrden fra de egentlige Livsfornödenheder over til Bajerstøl styrker Skatteevnen hos Samfundet i det hele, er det rigtigt, saa have vi ogsaa gjort det muligt for dette Samfund at bære større Byrder, som andre Samfundskrav maatte komme til at stille. Det forekommer mig at være en fuldstændig uomstødelig nationaløkonomisk Betragtning, der staar, naar den Tid kommer. De Herrer se jo, og de ere alle enige om det, at Gennemførelsen af en Alderdomsforsørgelse i dette Øjeblik er ikke mulig; derom er der vel næppe nogen Tvivl; der vil altsaa gaa nogen Tid, der vil kræves Tid til Overvejelser og Undersøgelser, deri er jeg enig med det ærede Medlem fra Aarhus (Wingel), der talte derom forleden. Naar vi naa til en Forstaaelse om en Gennemførelse af en Alderdomsforsørgelse, saa staa jo de Beje os fuldstændig aabne at paalægge Skatter enten direkte eller indirekte, og Skatteevnen vil være styrket ved den Foranstaltning, vi her anbefale. Det ærede Medlem for Vejle Amts 3dje Valgfreds lyfte efter den Indtægtsstat, jeg